

๔.๑.๓ โครงการพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม

๑. ความเป็นมา

ตามที่มีมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับสถาบันภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินงานโครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อพัฒนาความสามารถของครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดศรีสะเกษ ให้สามารถนำบทเรียนเสริมการอ่าน มาพัฒนาทักษะการอ่านให้กับผู้เรียน คือ การอ่านจับรายละเอียด การอ่านจับประเด็นสำคัญ และการอ่านตีความ นับแต่ปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา

จากการศึกษาเอกสารรายงานผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดศรีสะเกษ และการพูดคุยกับครูผู้สอนในระยะที่ ๑ ระหว่างปี ๒๕๖๒-๒๕๖๓ พบว่า ครูไม่ได้ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้เนื่องจากมีภาระงานอื่น ส่งผลให้การฝึกฝนเด็กไม่มีความสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ครูขาดความเข้าใจในการใช้เครื่องมือการฝึกอ่าน เนื่องจากมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและสร้างภาระให้ครูมาก ครูกรอกผลคะแนนผิด ส่งผลให้การประเมินผลพัฒนาการของเด็กไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ผลการฝึกฝนไม่ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ ได้ประชุมหารือร่วมกับผู้บริหาร และผู้ดูแลโครงการกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมโรงเรียนปรางค์กู่วิทยา วัดปรางค์กู่ ตำบลกู่ อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีแนวทางร่วมกันและเห็นความสำคัญของกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการวัดผล O-NET จึงวางแผนที่จะดำเนินโครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดศรีสะเกษ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล” (ระยะที่ ๒) ต่อไป โดยมีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดศรีสะเกษ ให้สามารถนำระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล โดยพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ การอ่านจับรายละเอียด การอ่านจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญของเรื่อง และการอ่านตีความ เป็นการพัฒนาแบบรายบุคคลอย่างเป็นระบบ สามารถวัดประเมินได้

๒. การดำเนินงานในปี ๒๕๖๓

ด้วยสถานการณ์โควิด-๑๙ ส่งผลให้มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ และสถาบันภาษาไทยสิรินธรฯ ไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมตามแผนที่กำหนดไว้ว่าจะเริ่มในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ ได้ อย่างไรก็ตามในระหว่างนั้นทางสถาบันภาษาไทยสิรินธรฯ ได้ขอความร่วมมือจากภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการออกแบบและพัฒนาระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน และเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอน นอกจากนี้มูลนิธิฯ ยังได้จัดการประชุมออนไลน์ร่วมกับคณะผู้บริหาร และครูผู้เข้าร่วมโครงการของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดศรีสะเกษผ่านโปรแกรม Cisco Webex Meeting เพื่อแนะนำวิธีการใช้และทดสอบการใช้งานของระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัลก่อนจะนำไปใช้จริงในเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ อีกด้วย

๒.๑ ผลการจัดกิจกรรม

- วันที่ ๙-๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ทดสอบการใช้งานระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านบทอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัลและการทำแบบฝึกหัดท้ายบทอ่านในรูปแบบ google form เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนการใช้งานจริง พร้อมจัดทำคู่มือการใช้งานระบบ โดยนำร่องการใช้งาน ณ โรงเรียนดวนใหญ่วิทยา ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

- วันที่ ๑๔-๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดศรีสะเกษ ด้วยการใช้ระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล ระยะที่ ๒ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ ขึ้น ณ ห้องประชุม โรงเรียนศรีเกษตรวิทยา วัดเจียงอีศรีมงคลวราราม ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมืองศรีสะเกษ เพื่อทบทวนครูผู้สอนในเรื่องขั้นตอนและวิธีการในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน และการใช้งานระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล โดยมีผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น จำนวน ๔๙ คน ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน ๑๙ คน สามเณรนักเรียน จำนวน ๒๗ รูป และคณะนิเทศติดตามและประเมินผลเข้าร่วมสังเกตการณ์ จำนวน ๓ ท่าน คือ นายสัจจา เจริญศรีเมือง ศึกษาานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดศรีสะเกษ นางสาวทิพย์สุมน พันธุ์งาม นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดศรีสะเกษ และนางสุภา ไชยปัญญา ครูภาษาไทย วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเบญจประชาสรรค์ จังหวัดศรีสะเกษ
- วันที่ ๓-๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ นิเทศติดตามการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม ทั้ง ๙ แห่ง เพื่อรับทราบผลการจัดกิจกรรม สภาพปัญหาและอุปสรรค การใช้เครื่องมือ พร้อมให้คำแนะนำครูเพื่อการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน โดยคณะนิเทศติดตามและประเมินผล คือ นายสัจจา เจริญศรีเมือง สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดศรีสะเกษ นางสาวทิพย์สุมน พันธุ์งาม สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดศรีสะเกษ และนางสุภา ไชยปัญญา โรงเรียนเบญจประชาสรรค์ จังหวัดศรีสะเกษ
- วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ประชุมนิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมด้วยระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล ในจังหวัดศรีสะเกษ ระยะที่ ๒ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Cisco Webex Meeting เพื่อรับฟังรายงานสรุปผลการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมด้วยระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัลจากคณะนิเทศติดตามและประเมินผล ซึ่งเสนอต่อมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ ฯ และศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ ทราบ จากนั้นศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ และผู้ช่วยนางสาวสิริวิมล ศุภกรศ ให้ความเห็นต่อรายงานผลการดำเนินงานโครงการเป็นรายโรงเรียน เพื่อให้คำแนะนำในการแก้ไขรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป ประมาณโรงเรียนละ ๑๕ นาที มีครูผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ จำนวน ๑๔ คน และคณะนิเทศติดตามและประเมินผลทั้ง ๓ ท่าน
- วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔ มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ ฯ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ และผู้ช่วยนางสาวสิริวิมล ศุภกรศ ลงพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อประชุมติดตามการดำเนินงานการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดศรีสะเกษ ด้วยระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล ณ ห้องประชุม โรงเรียนศรีเกษตรวิทยา วัดเจียงอีศรีมงคลวราราม ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ในการประชุมครั้งนี้ได้เชิญคณะผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้ง ๙ แห่ง ศึกษาานิเทศก์ ๒ ท่าน และนักวิชาการจากสำนักพระพุทธศาสนา ๑ ท่าน รวมทั้งผู้ดำเนินการรับผิดชอบโครงการของมูลนิธิ ได้แก่ นางพัทธนันท์ เนาไว้ในสิน, นางสาวมนทกานต์ ใหม่แท้, นายชาญชัย วงศ์สารสิน และผู้ดำเนินการของสถาบันภาษาไทยสิรินธร ๒ คน คือ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ และนางสาวสิริวิมล ศุภกรศ เพื่อประเมินการดำเนินงานที่ผ่านมาว่ามีข้อบกพร่องที่ใด และเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานในระยะที่ ๓ ต่อไป การประชุมติดตามในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๓๑ ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน ๗ รูป ครูในโครงการ จำนวน ๒๑ ท่าน และคณะนิเทศติดตามและประเมินผล จำนวน ๓ ท่าน

๒.๒ สรุปผลการดำเนินงาน

๒.๒.๑. การดำเนินงานในช่วงก่อนเดือนธันวาคม ๒๕๖๓

มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ ฯ และสถาบันภาษาไทยสิรินธร ร่วมกับภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนในรูปแบบดิจิทัลเพื่อให้ นักเรียนสามารถฝึกพัฒนาความสามารถทางการอ่านได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยลดปัญหาภาระงานของครูผู้สอนได้ ได้มีการนำเครื่องมือดังกล่าวไปทดสอบการใช้งานระบบในโรงเรียนนำร่องที่โรงเรียนควนใหญ่วิทยา เพื่อให้สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพก่อนการใช้งานจริงในเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ผลการทดสอบระบบในเบื้องต้นพบว่า สามารถใช้ในการติดตามผลการฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนได้เป็นที่น่าพอใจ พร้อมทั้งจะนำไปใช้งานต่อไปได้ นอกจากนี้มูลนิธิฯ ยังได้จัดอบรมเพื่อแนะนำขั้นตอนและวิธีการในการฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน รวมถึงแนะนำวิธีการใช้งานระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัลให้แก่ครูและตัวแทนสามเณรนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการด้วย

๒.๒.๒. การดำเนินงานในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ – กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

ครูผู้เข้าร่วมโครงการดำเนินการฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยให้แก่สามเณรนักเรียนในโรงเรียนของตน โดยใช้ระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล เป็นระยะเวลาประมาณ ๓ เดือน จากนั้นเขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์ส่งให้มูลนิธิฯ ผลการดำเนินงาน มีดังนี้

๑) ความพร้อมของเครื่องมือในระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล

จากการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงาน เอกสารรายงานผลการดำเนินงาน และการพูดคุยกับ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า โรงเรียนหลายแห่งยังขาดความพร้อมในด้านเครื่องมือที่จะให้นักเรียนใช้ได้แก่ ขาดโทรศัพท์มือถือ เครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต กล่าวคือ นักเรียนหลายคนไม่มีโทรศัพท์มือถือที่จะใช้ในการเข้าถึงระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล บางคนมีโทรศัพท์มือถือใช้งานแต่ไม่รองรับการใช้งานระบบได้อย่างเต็มที่ เช่น เครื่องเก่าล้าสมัย หน้าจอมีสภาพไม่สมบูรณ์ หน้าจอมีขนาดเล็กซึ่งส่งผลกับการอ่านเนื้อหา และการทำแบบฝึกหัดหลังการอ่าน

นอกจากนี้ในเรื่องของระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ พบว่า มีปัญหาในเรื่องความไม่เสถียรของระบบอินเทอร์เน็ต เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการอ่านบทอ่านและส่งคะแนนแล้ว ข้อมูลผลการฝึกไม่ขึ้นแสดงที่หน้าจอ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากทำการฝึกฝนต่อ แม้นักเรียนส่วนใหญ่จะชื่นชอบการทำแบบฝึกหัดผ่านระบบออนไลน์ก็ตาม นอกจากนี้การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อเข้าถึงระบบการพัฒนาความสามารถในการอ่าน ทำให้นักเรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องของการใช้งานอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองในส่วนของนักเรียน ทางโรงเรียนจึงแก้ปัญหาด้วยการปล่อยสัญญาณไวไฟ (Wi-fi) ให้นักเรียนได้ใช้งานเพื่อให้สามารถเข้าถึงระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านได้ และบางโรงเรียนยังให้นักเรียนเข้าไปใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องไอซีที (ICT) ของโรงเรียนอีกด้วย อย่างไรก็ตาม พบว่า โรงเรียนก็ยังคงมีความไม่พร้อม เนื่องจากคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานได้มีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ อีกทั้งในการเข้าใช้งานแต่ละครั้งก็ไม่สามารถทำได้ตลอด ต้องมีการแจ้งล่วงหน้า นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงการฝึกฝนได้ทันทีในเวลาที่ต้องการ ทำให้การฝึกฝนไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในเรื่องนี้ทางมูลนิธิฯ ได้ปรึกษารื้อหรือกับผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อรับทราบปัญหา และได้หาทางออกว่า ทางโรงเรียนควรมีการรับโครงการฯ อย่างเป็นทางการ ทำให้เกิดการใช้งานครูคอมพิวเตอร์อย่างเป็นทางการ และทำให้สามเณรผู้ร่วมโครงการได้ตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบในการเข้าโครงการ

๒) ครูที่เข้าร่วมโครงการ

จากการติดตามการดำเนินงานในการฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน พบว่า ครูยังมีปัญหาในหลายเรื่อง เช่น การเปลี่ยนแปลงครูผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ครูยังขาดความเข้าใจในบทบาทของตน และขาดความเข้าใจกระบวนการ ขั้นตอนวิธีการฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน ครูขาดการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการใช้เครื่องมืออย่างถูกต้อง เรื่องที่สำคัญในเรื่องรูปแบบดิจิทัลก็คือ ครูขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีซึ่งจำเป็นต่อการใช้งานระบบพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล อีกทั้งยังขาดความรับผิดชอบในการดูแลนักเรียนของตน กล่าวคือ หลักสูตรนี้ออกแบบมาเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่ต้องอาศัยความเอาใจใส่จากครูผู้สอนให้ช่วยดูแลนักเรียน มิใช่ให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองทั้งหมด ดังนั้น ครูต้องช่วยดูแลนักเรียนให้ได้รับการฝึกพัฒนาความสามารถในทักษะการอ่านและระดับความยาก-ง่ายที่ตรงกับความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน ครูควรต้องย้ำให้ชัดเจนว่านักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับใด และช่วยแนะนำและผลักดันให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นไป

จากการพิจารณาผลการฝึกอ่านบทอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนหลายคนฝึกอ่านบทอ่านอยู่ในประเภททักษะการอ่าน หรือระดับความยาก-ง่าย ในระดับเดิมซ้ำ ๆ มากเกินไป โดยไม่มีการเปลี่ยนทักษะและเลื่อนระดับตามที่ควรจะเป็น นักเรียนชอบอ่านบทอ่านประเภทหรือระดับใดก็จะอ่านแต่บทอ่านในประเภทหรือระดับนั้นซ้ำ ๆ โดยที่ครูก็ยินยอมที่จะให้นักเรียนอ่านแบบนั้น ทั้ง ๆ ที่นักเรียนควรจะได้รับบทฝึกอ่านบทอ่านในระดับที่ยากและมีความซับซ้อนมากขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า เมื่อครูไม่เข้าใจวิธีการเลื่อนระดับความสามารถในการอ่านก็จะปล่อยผ่าน ทำให้นักเรียนบางคนอ่านบทอ่านในระดับที่ต่ำลง เพราะรู้สึกว่ายากเกินไป อีกทั้งในการเลื่อนระดับก็ไม่มีเกณฑ์ที่แน่ชัดตามที่ตกลงกันไว้ บางครั้งนักเรียนอ่านเพียงเรื่องเดียวก็สามารถเลื่อนระดับขึ้นไปได้ หรืออ่านหลายบทแต่นักเรียนทำคะแนนได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเลื่อนระดับ ครูก็ให้เลื่อนระดับขึ้นไปได้เช่นกัน นอกจากนี้ก็ยังมีนักเรียนเข้าใจผิดอ่านบทอ่านบทเดิมซ้ำ ๆ หลายครั้งเพื่อให้ได้คะแนนเต็มมากกว่าที่จะตรวจทานว่าเหตุใดคำตอบของตนจึงไม่ถูกต้อง ซึ่งไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สิ่งเหล่านี้อาจเกิดจากการที่ครูไม่มีเวลา และไม่เอาใจใส่ดูแลติดตามนักเรียนมากพอ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น มูลนิธิฯ จำเป็นต้องจัดอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถทั้งทางด้านการใช้สื่อดิจิทัล รวมถึงอาจต้องทบทวนกระบวนการ ขั้นตอนวิธีการฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนให้แก่ครู โดยเฉพาะครูที่เข้าร่วมโครงการเป็นครั้งแรก เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ในส่วนของโรงเรียน ผู้อำนวยการควรให้การสนับสนุนในการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นผู้รับผิดชอบหลักของโครงการ และอาจหาบุคลากรที่มีความรู้ในด้านเทคโนโลยีมาช่วยครูที่เข้าร่วมโครงการในกรณีที่คุณครูท่านนั้นไม่มีความถนัดในเรื่องเทคโนโลยีด้วย

๓) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

การดำเนินโครงการในระยะที่ ๒ นี้ มีนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจากหลายระดับชั้น นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในระดับที่สูงขึ้น แต่จากการสอบถามครูที่เข้าร่วมโครงการ พบว่าในการฝึกฝน นักเรียนบางรูปไม่ตั้งใจ และไม่เอาใจใส่ในการฝึกฝนการอ่าน บางรูปอ้างว่าไม่มีเวลา ติดกิจที่วัด หลายรูปฝึกอ่านแต่ไม่อ่านเนื้อหา ข้ามไปทำแบบฝึกหัดท้ายบทอ่านทันทีเพื่อให้การฝึกอ่านเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ทำให้ผลคะแนนออกมาไม่ดี และต้องฝึกอ่านบทอ่านในระดับนั้นซ้ำ ๆ หลายครั้ง จากการสอบถามครูในโครงการถึงสาเหตุพบว่า อาจเกิดจากการที่นักเรียนไม่ได้สมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการด้วยตนเอง แต่ถูกบังคับ โดยในเรื่องนี้ครูให้เหตุผลว่า หากคัดเฉพาะนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการก็จะไม่มีนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการเลย จึงจำเป็นต้องบังคับนักเรียนให้เข้าร่วมโครงการ เมื่อนักเรียนไม่ตั้งใจก็ทำให้ผลการฝึกที่ออกมาไม่แสดงว่าวัตถุประสงค์บรรลุเป้าหมายตามที่โครงการตั้งไว้หรือไม่ อนึ่ง มีความเห็นว่า หากต้องการให้ผลการพัฒนาบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้ง

ไว้ ควรให้นักเรียนที่มีความสนใจ ใส่ใจ และสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการอย่างแท้จริง เพื่อจะได้ทราบว่าหลักสูตรนี้ สามารถใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจริงหรือไม่

๔) หลักสูตรที่ใช้ในการฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทย

จากการสอบถามครูผู้เข้าร่วมโครงการถึงความพร้อมและความเหมาะสมของหลักสูตรที่ใช้ในการฝึกฝนการอ่านให้กับนักเรียน พบว่าบทอ่านที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการโดยเฉพาะในประเภทการตีความ จำเป็นต้องมีการเพิ่มจำนวนบทอ่านให้มากขึ้น ทั้งนี้ สถาบันภาษาไทยสิรินธรฯ ได้รับทราบถึงปัญหาและจะได้ดำเนินการจัดหาบทอ่านให้มากขึ้นเพื่อรองรับการใช้งานในอนาคตต่อไป ในเรื่องนี้เกิดคำถามว่า ในอนาคตผู้ใดจะเป็นผู้รับผิดชอบสร้างบทอ่านใหม่ ๆ ขึ้น

๕) การติดตามผลการดำเนินงานของคณะนิเทศติดตามและประเมินผล

ในการติดตามการดำเนินงานของครูที่เข้าร่วมโครงการนั้น นอกจากมูลนิธิฯ และสถาบันภาษาไทยสิรินธรจะเป็นผู้ติดตามแล้ว ยังได้รับความร่วมมือจากคณะนิเทศและติดตามในการช่วยดูแลติดตามโครงการในแต่ละโรงเรียนด้วย หนึ่งหน้าที่ของคณะนิเทศติดตามและประเมินผลยังมีความไม่ชัดเจน อาจด้วยระยะเวลาในการดำเนินงานที่สั้น ทำให้สามารถลงพื้นที่ติดตามการทำงานได้เพียง ๑ ครั้ง ในอนาคตหากจะมีการขอความร่วมมือจากคณะนิเทศและติดตามก็ควรจะมีการกำหนดภาระหน้าที่รับผิดชอบของคณะนิเทศติดตามและประเมินผลให้ชัดเจนกว่านี้

อย่างไรก็ตามการลงพื้นที่ติดตามการทำงานของคณะนิเทศติดตามและประเมินผลมีประโยชน์ โดยมีส่วนช่วยในการกระตุ้นการทำงานของครูที่เข้าร่วมโครงการ และยังช่วยแก้ไขปัญหามันเบื้องต้นที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมของครูในโครงการได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การสังเกตการณ์ของคณะนิเทศติดตามและประเมินผลยังทำให้ทางมูลนิธิฯ ทราบปัญหาและเรื่องที่ต้องพัฒนาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป อีกทั้งการใช้คนในท้องถิ่นช่วยในการติดตามแทนการใช้คนจากส่วนกลางยังเป็นการช่วยให้เกิดการพัฒนาคคนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืนอีกด้วย

๖) การเขียนรายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์

จากการตรวจสอบรายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์ของแต่ละโรงเรียน พบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ การเขียนหัวข้อในการรายงานและการเขียนรายงานผลการดำเนินงานแม้จะยังไม่ดีมาก แต่ก็มีพัฒนาการมากกว่าครั้งที่ผ่าน มา สมควรจะมีการสอนและฝึกให้ครูสามารถเขียนรายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการทำวิจัยต่อไป

๓. แผนการดำเนินงานระยะถัดไป

มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ และสถาบันภาษาไทยสิรินธร มีแผนการที่จะดำเนินโครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดศรีสะเกษ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัล” (ระยะที่ ๓) ต่อไป โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาครู ให้สามารถนำระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านบทอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัลและการทำแบบฝึกหัดทำยบทอ่านแบบออนไลน์มาพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจให้กับนักเรียนมัธยมของตนเอง โดยเป็นการพัฒนาแบบรายบุคคลอย่างเป็นระบบ สามารถวัดประเมินได้ และเพื่อปรับปรุงระบบพัฒนาความสามารถในการอ่านบทอ่านภาษาไทยในรูปแบบดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในปี ๒๕๖๔ นี้ คาดว่าจะมีโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดศรีสะเกษ สมัครใจเข้าร่วมโครงการในระยะที่ ๓ จำนวน ๘ แห่ง จาก ๙ แห่ง โดยโรงเรียนที่ไม่สมัครใจดำเนินการต่อ เนื่องจากครูภาษาไทยเกษียณอายุราชการ และปัจจุบันไม่มีครูรับผิดชอบกิจกรรมนี้

๕. ประเด็นเสนอต่อที่ประชุม

เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานปี ๒๕๖๓ และเห็นชอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณปี ๒๕๖๔